

Sygn. akt II CZ 64/12

POSTANOWIENIE

Dnia 20 lipca 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Kwaśniewski (przewodniczący)

SSN Anna Owczarek (sprawozdawca)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku W. B.

przy uczestnictwie A.S., M. B.,

M. P. oraz W. B.

o dział spadku,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 20 lipca 2012 r.,

zażalenia uczestnika postępowania M. B.

na postanowienie Sądu Okręgowego

z dnia 31 stycznia 2012 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 31 stycznia 2012 r. odrzucił skargę kasacyjną uczestnika postępowania M. B. od postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 14 września 2011 r. jako niedopuszczalną, wskazując iż zgodnie z art. 519¹ § 4 k.p.c. skarga kasacyjna nie przysługuje w sprawie dotyczącej działu spadku, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł uczestnik postępowania. Wnosząc o uchylenie orzeczenia skarżący przyznał, że wprawdzie w skardze kasacyjnej wskazał jako wartość przedmiotu zaskarżenia kwotę 58.076,73zł, ale w rzeczywistości wynosiła ona 619.485 zł. To wyliczenie opierał uczestnik na twierdzeniu, że przedmiotem postępowania było obok działu spadku zniesienie współwłasności, ponadto w toku postępowania nie zgadzał się, żeby cała nieruchomość o tej łącznej wartości (619.485 zł) przypadła wnioskodawczyni W. B., gdyż wnosił o wyodrębnienie i przyznanie mu jednego z lokali, stosownie do udziału wynoszącego 3/32 części. Dodatkowo uczestnik postępowania podnosił, iż Sąd powinien z urzędu sprawdzić wartość przedmiotu zaskarżenia, albo wezwać go do sprecyzowania wartości przedmiotu zaskarżenia.

Sąd Najwyższy zważył:

Chybiony jest zarzut naruszenia art. 398⁶ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.. Zgodnie z art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. skarga kasacyjna nie przysługuje w sprawie dotyczącej działu spadku i zniesienia współwłasności, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych. W obu kategoriach spraw przewidziana jest taka sama wartość przedmiotu zaskarżenia (ratio valoris), która nie podlega sumowaniu. Niezależnie od tego stwierdzić należy że, jak wynika z treści orzeczenia, przedmiotem rozstrzygnięcia nie było postępowanie o zniesienie współwłasności, a jedynie o dział spadku po W. B. W skład spadku wchodził zaś jedynie udział wynoszący 1/2 we współwłasności odrębnego prawa do lokalu mieszkalnego nr 1 z udziałem w nieruchomości wspólnej oraz udział we współwłasności zabudowanej działki gruntu, na której posadowiony jest budynek, w którym znajduje się wyodrębniony lokal. Uczestnik zajmował w przedmiotowym lokalu mieszkalnym dwa pomieszczenia i w istocie wnosił o wyodrębnienie w jego ramach dalszych lokali, bądź o wyodrębnienie własności budynków użytkowych znajdujących się na nieruchomości nie kwestionując, że wartość jego udziału w

spadku wyrażała się kwotą 58.076,73 zł. Wnioskodawczyni ani żaden z uczestników postępowania nie tylko nie wnosili o zniesienie współwłasności, ale wręcz takiemu rozszerzeniu postępowania się sprzeciwiali. Jak zgodnie wskazuje orzecznictwo sądowe zasadą jest, że w tzw. sprawach działowych wartość przedmiotu zaskarżenia wyraża się nie wartością całego dzielonego majątku, a wartością konkretnego interesu skarżącego, którego środek odwoławczy dotyczy. Konsekwentnie nie może ona wykraczać poza wartość udziału skarżącego uczestnika. Reguła ta ma zastosowanie także wówczas, gdy postanowienie jest zaskarżone w całości i skarżący dochodzi jego uchylenia w całości. Odstępstwo od tej zasady dopuszcza się jedynie wówczas, gdy uczestnik podważa samą zasadę podziału majątku objętego postępowaniem, kwestionuje jego skład, zaskarża rozstrzygnięcie dotyczące roszczeń z tytułu posiadania rzeczy wspólnej, zwrotu pożytków bądź rozliczenia nakładów (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, OSNC 2004, nr 4, poz. 60, z dnia 1 czerwca 2011 r., II CZ 27/11, nie publ., z dnia 6 maja 2010 r., II CZ 38/10, z dnia 3 czerwca 2009 r., IV CSK 107/09, nie publ., z dnia 11 sierpnia 2008 r., V CSK 136/08, nie publ., z dnia 24 lipca 2008 r., IV CZ 53/08, nie publ., z dnia 11 czerwca 2008 r., V CZ 29/08, nie publ. i inne). W sprawie niniejszej brak podstaw do przyjęcia wskazanego wyjątku.

Nie znajdują prawnego uzasadnienia również dalsze zarzuty. Skarżący jednoznacznie określił w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia kwotą odpowiadającą wartości jego udziału w spadku. Zmiana stanowiska nastąpiła dopiero po odrzuceniu przez Sąd Okręgowy skargi kasacyjnej i instrumentalnie była związana z tym postanowieniem. Brak podstaw do przyjęcia, że sąd z urzędu winien wszcząć czynności w celu prawidłowego ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia, w szczególności podejmować działania naprawcze wobec kompletności skargi w zakresie tego wymagania. Powinnością skarżącego była prawidłowa ocena własnego interesu majątkowego już na etapie wnoszenia skargi.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 1 pkt 2 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.